

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen *hver dag* kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Hyrdebrev for fasten 1942. — Tro og fornuft. — Norges rune-innskrifter. — Enkle veiledninger til hellighet. — Om skjærsilden. — Nordmann prestevigslet 15. mars. — Et godt tiltak. — Fra menighetsbladene. — Herhjemme. — Et lite kursus i kirkelatin.

Hyrdebrev for fasten 1942.

Jacob Mangers,

ved Guds barmhjertighet og den Apostoliske Stols velvilje

Apostolisk Vikar for Oslo Vikariat

biskop av Selja,

til det Apostoliske Vikariats presteskap og troende

hilsen og velsignelse i Herren!

Høgtelskede i Herren.

Den 14. juli 1941 har vår hellige Fader pave Pius XII gjennom Konsilkkongregasjonen, som etter pavens oppdrag og i pavens navn har å våke over at det kristelige livs disiplin blir opprettholdt i hele den katolske verden, sendt ut en manende appell til alle katolske overhyrder om messeofferets betydning, særlig i de nåværende trengselstider, og om plikten for de troende til å bivåne den hellige messe.

Overhyrdene blir i denne skrivelse oppfordret til både selv og ved sokneprestene og skriftefedrene, å tale ofte og inntrengende til folket om messeofferets vesen og hellbringende virkninger. De skal lære folket ikke bare passivt å overvære messen, men så de i sjel og hjerte, i tro og kjærlighet blir ett med den forrettende prest.

De troende skal ofte minnes om at det påhviler dem en streng plikt å ta del i messeofferet på alle søn- og befalte festdager, da dette er den høyeste form for den dyrkelse vi skylder Gud. Dessuten må de troende stadig erindres om den makt messeofferet har over Guds hjerte og dets sonende kraft, slik at de ofte lar messen frambære for sine kjære døde og sine personlige anliggender, for «intet er mer egnet til å formilde og tekkes den guddommelige majestet enn det eukaristiske offer, hvor selve menneskehetens frelser på alle steder blir båret fram som en ren offergave.»

Med glede vil jeg etterkomme den hellige Faders ønske og oppfordring i og med dette korte hyrde-

brev. Men da jeg alt i mitt hyrdebrev for fasten 1938 utførlig har talt om messeofferets vesen og fortrinlighet, vil jeg i år nøye meg med å si noen ord om den såkalte søndagsplikt. Det må dessverre sies å være i høy grad påkrevd, da mange synes å ta denne plikt svært lett og å vise liten forståelse for helligholdelsen av søndagen. Det kan ikke nektes at selv mange av våre ellers trofaste katolikker omgås søndagen altfor lettsindig, slik at søndagen ofte ikke blir for dem hva den etter Guds plan skal være.

«Du skal holde hviledagen hellig,» lyder Guds bud. Det vil si: Herrens dag må ha et *religiøst preg*. Det krever Gud i sin lovgivning på Sinai berg, det krever den kristelige livsordning, det krever din egen frelse. Bare da er det søndag, helligdag, når vi løfter oss opp over det jordiske, når vi senker oss ned i det evige, det uendelige, når vi trer i forbindelse med Gud og vår Frelser, kort sagt, når søndagen får et religiøst preg. Det ligger uttrykkelig i ordene: «å holde søndagen *hellig*.»

Midtpunktet for søndagens helligholdelse i den Nye Pakt er det eukaristiske offer. *Det er dette offer som gir søndagen sitt religiøse preg*. Det er gjennom det at vi på den intimeste måte trer i forbindelse med Gud og Frelseren. Jesus Kristus, som av Gud Fader har fått all makt i himmelen og på jorden, har gitt seg selv til hele kristenheten under brødets og vinens skikkelser som midtpunkt for den Nye Pakts gudstjeneste. Derfor måtte apostlene, da de skapte den nye gudstjenesteordning, gjøre dette offer til det sentrale i hviledagens helligholdelse. «Gjør dette til minne om meg,» lød Herrens oppdrag. Og det er det vesentlige i helligholdelsen av den kristne sabbat, søndagen, og av den grunn blir den kalt *Herrens dag*. Av dette oppdrag stammer det strenge bud som forplikter alle troende til å ta del i det eukaristiske offer. Den som forsømmer dette ved sin egen skyld, han helligholder ikke søndagen på den måte som Gud selv har villet og bestemt.

Nei. Ingen kan erstatte denne gudstjeneste, det eukaristiske offer, med andre fromme andaktsøvelser eller bønner og enda langt mindre med religiøse stemninger eller drømmerier i naturen, for det er ikke overlatt til den enkelte kristen å bestemme hvorledes han skal tolke Guds bud eller oppfylle de kristne plikter. Det tilkommer, etter Kristi eget utsagn og oppdrag, ene og alene Kirkens hyrdeembede: «Gå ut i verden og lær dem å holde alt det jeg har pålagt dere.» Og Kirken, veiledet av den Hellige Ånd, har bestemt at søndagen skal holdes

hellig ved deltagningen i den gudstjeneste som «forkynner Herrens død til han kommer.» Derfor står det hellige messeoffer som det kostbareste klenodium i midtpunktet av den søndaglige feiring. Den som tar dette klenodium ut av sin søndag, han feirer i virkeligheten ikke mer søndag, han har bare igjen av søndagen det tomme hyster, uten kjerne, uten innhold.

*

Jeg gjør derfor ikke noe annet enn strengt å oppfylle den hyrdeplikt, som påhviler meg, når jeg inntrengende oppfordrer dere alle til å gjøre det som står i deres makt for å feire søndagen slik som det er Gud vilje og Kirkens uttrykkelige forskrift. *Ingen alminnelig prest eller skriftefar kan dispensere fra plikten til å overvære messen om søndagen*. De kan f. eks. ikke gi lov eller tillatelse til å sløyfe messen for å dra på tur. Det eneste de kan gjøre er å si at etter deres mening er de grunner, som eventuelt blir gitt av dem som spør om deres råd eller samtykke, så alvorlige at søndagsbudet ikke lenger er forpliktende for vedkommende i dette bestemte tilfelle.

Alle må huske på at messeplikten om søndagen er en meget streng plikt og at det derfor må en meget alvorlig grunn til for ikke å oppfylle den. Hovedgrunnene er: *fysisk umulighet*, så som sykdom, skrøpeligheit, lang vei, kostbar reise, eller *moralsk umulighet*, så som oppfyllelsen av tvingende plikter, nestekjærighet mot gamle, syke eller barn o. l. Når slike grunner foreligger, da hører forpliktelsen til å overvære søndagsmessen opp for den tid disse grunner er til stede.

Jeg må derfor på det bestemtteste advare mot at søndagsbudet blir betraktet som noe uvesentlig i den kristne livsordning og at det blir forsømt etter forgodtbefinnende av hvilken som helst grunn. Det er en uskikk og misbruk av Guds nåde å skulke messen om søndagen av dovenskap eller av mangel på orden i sine daglige gjøremål. Det er en uskikk å gå på tur uten først å ha oppfylt sin søndagsplikt. Husk at ingen kan gi deg dispens i dette stykke og at du derfor tynger din samvittighet når du gjør det. Det er en uskikk, som på ingen måte kan forsvares, når noen regelmessig alt lørdag ettermiddag drar på tur for å tilbringe hele søndagen ute i naturen, uten tanke på at det er Herrens dag. Det er en uskikk å reise bort på kirkeårets store høgtider, som jul, påske, pinse, allehelgen, når det ikke er anledning til å overvære messen på det sted en reiser til. Jeg må dessverre si at disse uskikker

og misbruk har fått innpass i en del av våre menigheter og har smittet selv dem som vil være trofaste katolikker.

*

Det være langt fra meg å ville nekte dere en rimelig og ofte høgt påkrevd adspredelse i Guds herlige natur. Men hvem vil påstå at det ikke kan forenes med oppfyllelsen av søndagsplikten? Når vi virkelig har litt forståelse av messeofferet, litt kjærlighet til Gud og vår gode Frelser, når vi virkelig vil være Kirkens trofaste barn, da vil vi alltid vite å forene disse to ting: søndagshelligholdelse og søndagshvile. Når vi går i en tidlig messe om søndagen, da har vi enda hele dagen til å gå turer og få den avspenning vi trenger. Vi må da kunne gi Gud én time av den dag han har forbeholdt for seg selv.

Jeg vil gjerne innrømme at det av og til kan synes å være et, etter vår mening, stort offer, skjønt det i og for seg er lite. Men da må vi huske på at det er Guds bud og at det gjelder vår evige frelse. Hvor store offer bringer vi ikke, når det gjelder å holde vår kropp i form, når det gjelder våre timelige og forgjengelige interesser, og da skulle vi ikke kunne gjøre et lite offer for å holde vår udødelige sjel i form, for å sikre oss Guds miskunn og vår evige frelse? Jeg vil også innrømme at det kan gis tilfelle, hvor en utflukt kan være en gyldig grunn til å være fritatt for messeplikten, som når særlige familieforhold eller et ualminnelig reisemål eller helbredshensyn krever det. Hverken Gud eller Kirken krever noe urimelig av oss. Men alle må være klar over dette: *den som mener seg fritatt for søndagsbudet, han må for Guds åsyn og sin egen samvittighet kunne si at han har en så alvorlig grunn at han er overbevist om at den setter et meget strengt og viktig bud ut av kraft.*

Vi leser i «Beretningen om de afrikanske martyrer» at under keiser Diokletians kristenforfølgelse ble 49 kristne med presten Saturnin i spissen stilt for retten i Kartago for å ha holdt gudstjeneste. Da prokonsulen spurte hvorfor de mot keiserens forbud var kommet sammen til gudstjenesten, svarte de: «Fordi det var søndag og om søndagen kan vi kristne ikke være uten gudstjeneste. Slik lærer og befaler loven.» Og de gikk modig i døden for å ha oppfylt sin søndagsplikt. Gud krever ikke av oss slike offer som disse kristne martyrer brakte med glede. Men skulle vi ikke ha litt mer av deres ånd?

Med deltagningen i messeofferet oppnår vi det mål som søndagen er blitt innstiftet for. For det

eukaristiske offer er kilden til vår åndelige livskraft. Det er der forløsningens frukter blir tildelt oss, det er der vi trer i inderlig samfunn med Kristus, så han blir i oss og vi i ham. Den hellige kirkefar Augustin sier om messeofferet: «Jeg våger å si at Gud, den allmektige, ikke kunne gi noe mer; at Gud, den allvise, ikke visste noe mer å gi; at Gud, den uendelig rike, ikke hadde noe mer å gi» (Tract. 84 in Joannem).

Når det derfor hender at du ikke kan overvære den hellige messe om søndagen fordi du enten er syk eller bor langt bort fra kirken eller er forhindret av viktige plikter eller må tilbringe ferien på et sted hvor det ikke er kirke, da skal du ikke glemme at din søndag likevel må ha et religiøst preg og at det er messeofferet som gir den dette preg. Du skal i så tilfelle feire den åndelige messe, det vil si: forene deg i ånden med din sokneprest og alle troende i din menighet, ja med alle troende verden over, som i det øyeblikk feirer dette høghellige offer. Du skal ta din messebok eller din søndagsbok, be messens bønner, lese søndagens epistel og evangelium, og be Gud ta imot din gode vilje og din lengsel etter forening med ham og la deg tilflyte frelsens frukter. Når det på noen måte lar seg gjøre, skal du ta din ferie på et sted hvor det er anledning til å overvære messen om søndagen. Jeg vet at det ofte er umulig i våre forhold, men jeg tror at med litt god vilje kunne det bli gjort i større utstrekning enn det faktisk er tilfelle.

* * *

Høgtelskede i Herren, i de tunge tider som vi nå gjennomlever er det en plikt for alle å hjelpe til etter evne at menneskene igjen rekker hinannen hånden til fred i broderkjærlighet. Hva kan vi da gjøre bedre enn med Frelseren å strekke våre hender opp til Gud Fader og be om nåde og miskunn for den ulykkelige menneskehet? På våre altre i det hellige messeoffer roper Kristi blod opp til himmelen og holder Guds straffende hånd bort fra oss. «Jeg tror,» sier den hl. Leonard av Porto Maurizio, «at dersom vi ikke hadde det hellige messeoffer, ville verden alt gått under, fordi den ikke hadde kunnet bære vekten av så mange synder». «Men,» som apostelen Johannes skriver, «om noen synder, da har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, den rettferdige. Han er soning for våre synder, men ikke bare for våre, også for hele verdens» (1. Joh. 2, 1—2).

La oss da ofte ta del i Kristi soningsoffer, i det minste én gang om uken, den dag som Gud og Kirken har bestemt til det. Og da skal vi be inn-trengende: «Du Guds lam, som tar bort verdens synder, miskunn deg over oss gi oss fred.» Det er på den måten at vi hjelper våre kjære som lider på grunn av forholdene og at vi gjør den største innsats for freden i verden, for vårt folks og vårt lands redning og lykkelige framtid.

Fredens Gud signe og bevare dere alle i Kristus Jesus, Vår Herre.

Gitt i Oslo den 18. januar 1942.

† Jakob Mangers.
Apostolisk Vikar,
biskop av Selja.

Dette hyrdebrev skal leses opp i alle kirker og offentlige kapeller den første søndag i fasten både i ottemessen og i høgmessen.

Tro og fornuft.

Ved H.

II.

Om religionen i sin almindelighet.

Religion er i den alminneligste betydning av ordet det givne forhold som menneskeforstanden står i til Gud som sin skaper og sitt siste mål. Det er den mest utbredte og den mektigste foreteelse vi kjenner både i folkenes og den enkeltes liv, et overveldende historisk og psykologisk faktum. Dette forhold er et reelt forhold, fordi begge deres bærere er reelle, d.v.s virkelig eksisterende: Gud og skapningen.

Ett må vi være oppmerksomme på: Det er bare det frivillige, personlige forhold til Gud hos den med fornuft begavede skapning som er religion. Guds forhold til skapningen derimot er ikke religion, Gud er religionens opphav og årsak. En kan derfor ikke si at religionen er det gjensidige forhold mellom Gud og mennesket.

Religionen som universelt faktum er innlysende for alle. Ennå har det ikke eksistert noe folk uten religion. Ja, religionen er, som Lactantius skriver, nesten det eneste som skiller oss fra dyrene. Dog må vi ha ett for øye: Fordi religionen er naturens og frihetens verk, er den universelle utøving av den et moralskt og ikke et absolutt faktum. Enkelte tilfeller av personlig religionsløshet kan derfor forekomme, men disse tilfeller er en avvikelse, en forvillelse fra det naturlige. Anlegget for religiøsitet, trangten til religion er immanent hos alle mennesker.

Vitenskapens oppgave er å klarlegge de grunner som den religiøse bevissthet hviler på, for slik å påvise at den ikke er bare subjektivt berettiget, men også objektivt sann.

Blant kristendommens motstandere er det blitt gjort mange forsøk på å forklare og bortforklare det overveldende faktum som religionen er. En kan samle disse forsøk i tre hovedgrupper:

1) *Deismen* som forneker den objektive verdi av religionens historiske innhold. Dens tilhengere ser i religionen bare subjektivt berettigede eller ved bedrag og misbruk oppståtte former av den opprinnelige enkle, religiøse verdenskjerner. Kant, Rousseau og rasjonalistene overhodet har bidratt meget til utbredelsen av denne villfarelse.

2) *Den monistiske idealisme* bestrider i det hele tatt religionens objektive realitet. For dens tilhengere er religion bare en bestemt form for menneskets bevissthets- og følelsesforhold overfor tingenes verdi for den enkelte og for menneskeslekten i sin helhet. Schleiermacher, som søkte å forene pantheisme og mystisisme, romantikk og kristendom til et hele, har særlig gitt denne retning vind i seilene, og den har ført til all den skadelige følelses- eller rettere sagt føleri-religiøsitet som har vært med til å avkristne verden.

3) *Den monistiske realisme* benekter fullstendig religionens selvstendige verdi. Religion er bare et produkt av åndelig forvirring og mangelfull åndelig utvikling. Den må derfor overvinnes ved opplysning og framskritt. Slagordet «Religion er opium for folket» har sin rot i denne oppfatning.

Angrepene mot religionen føres m. a. o. fra mange forskjellige kanter, derfor får den vitenskapelige begrunnelse av religionen så overmåte stor betydning også for den enkelte i dagliglivet. Dens oppgave blir: å føre et tredobbelt bevis:

- 1) Beviset for Guds eksistens overfor atheismen.
- 2) Beviset for verdens skapte og avhengige natur overfor pantheismen.
- 3) Beviset for menneskesjelens immaterielle natur, dens åndelighet og udødelighet overfor forskjellige former for materialisme.

Norges rune-innskrifter.

Vi har fra professor O. Kolsrud mottatt følgende:

Blant kildene til Norges historie i middelalderen utgjør innskriftene en gruppe av ganske særlig interesse og betydning. Ved siden av skaldekvad, sagaer og diplomer er innskriftene egenartede dokumenter, som ofte gir et merkelig levende innblikk i vårt folks kulturforhold og forestillingsliv i svunne tider og stundom kaster streiflys over historiske begivenheter. Gjennom et helt årtusen avlegger innskriftene sitt stillferdige vitnesbyrd i Norges middelalderhistorie, — i hedensk tid de ofte dunkle innskrifter med de eldre runer, i kristen tid innskrifter med yngre runer og innskrifter med latinske bokstaver.

En samlet utgave av Norges innskrifter fra de eldste

tider inntil reformasjonen, med pålitelige avbildninger og transkripsjoner og med vitenskapelig tyding av innskriftenes tekster, deres språk og mening, er en stor oppgave, som allerede i mer enn to menneskealdre har sysselsatt norske forskere, menn som Sophus Bugge, Ingvald Undset, Oluf Rygh, Magnus Olsen. En stor samlet publikasjon er planlagt i tre avdelinger, en for eldre runer, en for de yngre runer, og en for latinsk skrift. Utgivelsen skjer gjennom Norsk Historisk Kjeldeskrift-Institutt for Kjeldeskriftfondet, som siden 1890 mottar en egen årlig bevilgning av Staten til dette formål.

Norges innskrifter med de eldre runer ble utgitt i løpet av en menneskealder, fra 1891 til 1924, ved Sophus Bugge og Magnus Olsen, og fyller fire store kvartbind.

Utgivelsen av Norges innskrifter med de yngre runer ble også påbegynt i den samme periode, og to innskrifter, fra Hønen på Ringerike og fra Senja, utkom i enkeltutgaver i 1902 og 1906 ved Sophus Bugge og Magnus Olsen. For alvor ble arbeidet med den store samlede utgave av de yngre runeinnskrifter i Norge opptatt i 1935, da der etter initiativ av statsråd Knut Liestøl ble oppført årlig særskilt statsbidrag til Kjeldeskriftfondet til Innskriftverkets fortsettelse.

Første bind av «*Norges innskrifter med de yngre runer*» foreligger nå, utgitt av professor Magnus Olsen med hjelp i forarbeider av Sophus Bugge, Oluf Rygh og Ingvald Undset, og publisert gjennom Norsk Historisk Kjeldeskrift-Institutt for Kjeldeskriftfondet. Det rikt illustrerte bind, i samme statelige kvartformat som de eldre runer, inneholder innskrifene fra de fire fylker: Østfold, Akershus med Oslo, Hedemark og Opland, i alt 89. Hele verket kommer til å utgjøre tre eller fire bind.

Enkle veiledninger til hellighet.

Ved Peter Schindler.

(Forts. fra forrige nr.)

Veien til *uselviskhet* er: å være opptatt av Gud. En kan godt være selvisk i sin streben etter hellighet ved å søke denne for sitt åndelige velbefinnen, ikke fordi det er Guds vilje med oss.

Hvis vi blir *sinte* og *utålmodige* over våre altfor små og altfor langsomme åndelige framskritt er det tegn på at vi søker hellighet for vår egen, ikke for Guds skyld.

Når vi vet at uten ham kan vi *intet* gjøre, har vi en rik kilde til indre fred.

Går man alltid mot sine *naturlige* tilbøyeligheter blir man oftest nervøs og pirrelig. Vi er bare kalt til å «*avdø*» etter *evne* og denne evnens grense er våre fysiske muligheter. Engst deg derfor ikke ved å glede deg over Guds gode skapninger: vennskap, skjønnhet, fornøyelser og oppmuntringer — når du bare ser Gud i dem og *takker ham* for dem.

Når Gud fordrer av deg at du skal *oppgi* ett eller annet, gir han deg alltid en erstatning som mer enn rikelig er ofret verd.

Det hører til Guds planer med oss at han vil vi skal gjøre *andre lykkelige*. Å hjelpe andre med å bære deres

byrder, å oppfylle deres ønsker, å utstråle fred og glede er vår oppgave i hjem og samfunn. Det er ikke alltid lett fordi det fordrer uopphørlig selvfornektelse og uselviskhet, men det hjelper oss til å glemme oss selv og bærer rik velsignelse i form av glede over andres glede.

Det beste apostolat du kan øve er å utbre Guds rike i den krets du er satt. Ditt liv skal for dine omgivelser være et levende bevis for Kirkens sannhet og for Guds eksistens. Intet bevidner denne som et menneske, helt grepet av Gud. Intet bevidner Guds lov som et menneske helt lydig mot Gud. Intet bevidner nådens styrke som et menneske som helliggjøres av Guds nåde. Mange mennesker kjener ingen annen apologetikk enn den de leser seg av vårt liv. *Det er ditt ansvar* — og det viser hvor høye mål et kristenliv i helligelse har.

Om skjærsilden.

Oversatt av C.

Den som har nedskrevet disse merkelige betraktninger over skjærsilden har holdt sitt navn tilbake. Vi vet at det er en ung pike, født i et alpeland, i enkle forhold, at hun har lidt både legemlig og sjelelig. Og vi skjønner at hun er et usedvanlig rikt benådet Guds barn.

Ifølge Kirkens vise forbehold overfor overnaturlige gaver av forskjellig art innleder den tyske utgiver således:

«Ifølge Urban VIII's dekret erklærer utgiveren at de beretninger om overnaturlige nådegaver som denne bok inneholder kun er å tillegge en rent menneskelig troverdighet.»

Det naturlige, troskyldige språk er etter beste evne bibeholdt.

Oversetterens anmerkning.

*

31. august 1931.

De mest lærerike erfaringer har jeg vunnet i skjærsilden, og der har jeg fattet mine beste forsetter. Hvor ofte er jeg ikke i timevis i skole der for å legge bort alt det som den hellige Gud misliker.

Skjærsilden er et sted for barmhjertighet og godhet. Aldri hadde jeg kunnet tenke meg hvor uendelig god Gud er mot de arme sjeler. Det er og blir det største under for meg. Ingen steder ser jeg den barmhjertige kjærlighet strømme ut som her. Der — i denne skjærsild — har jeg funnet Guds godhet og barmhjertighet slik som min sjel søkte den.

Når en sjel dør i anger, da kommer den til Gud. Og i Guds nærhet trenger en stråle av erkjennelse gjennom sjelen: den ser Guds godhet og kjærlighet, — og i dette øyeblikk begynner angeren, dvs. skjærsilden. Det er som sjelene ber Gud: får jeg lov til å gjøre det godt igjen? — kan jeg få leve enda engang? Og så sier Gud: «Ja, her i noviciatet for himmelen skal du få være og innse at alt må gjøres godt igjen, og da blir du ren og får komme inn i mitt rike.» Hvor

takker ikke hver sjel for sin skjærsild! Ja, hver sjel er lykkelig over at Gud er så god og sender den til skjærsilden. Hvor takker de det dyrebare Blod som har skjenket oss skjærsilden. Den er jo et forløsningssted hvor sjelene blir fanget inn foran avgrunnen, det er den siste redning — tenkt ut av den barmhjertige kjærlighet.

Skjærsilden er stedet hvor man erkjenner — der våkner sjelene av søvnen.

Først der ser de egentlig hvor kjærlig og god og stor Gud er. De skjønner at de ofte har miskjent og bedrøvet denne kjærlighet og godhet. De ser de store velgjerninger hele livet igjennom, alle de bortødslete, tapte nådegaver, Frelserens bitre lidelse som de ikke har hatt noen tanke for, ja, Guds hele godhet står for dem, og de erkjenner den urett de har gjort Ham og Hans kjærlighet. Her brenner den ild som fortærer sjelene, her er den pine som kun det dyrebare Blod, gjeløstningen for alle synder, kan gi trøst for.

Jeg tenker alltid: de arme sjeler lider av Guds godhet og barmhjertighet. Jo klarere de skjønner denne barmhjertige kjærlighet, desto større blir deres lidelse.

I evigheten er ikke sjelene så hårde mer som her i livet. Guds godhet, Guds barmhjertige kjærlighet og en stråle av hans opphøyede storhet gjør dem myke. Gud er ikke hård eller grusom mot de arme sjeler, slik som mange tror. Nei, Han er god, full av miskunn og kjærlighet mot dem og enhver får vite at Han er så god.

Det er som om jeg hørte hele skjærsilden si: «hvor god, hvor god er Gud, hadde vi kjent Ham, hadde vi villet kjenne Ham bedre, forstå Ham bedre, elske Ham høyere!» Det å erkjenne den guddommelige kjærlighet og sin egen hårdhet, det volder sjelen stor smerte. Jeg erfarer dette i mitt eget hjerte. Det er en sånn veldig motsetning som må bli til lidelse.

Men det er også en salig lidelse — det fins ingen fortvilelse i den — for de arme sjeler vet for visst at de ikke går forta. De vet at Gud barmhjertig vil ta dem til seg i himmelen hvor alt er blitt tilgitt og det lille grann godt de har gjort i livet skal få en evig lønn. For disse sjeler er denne kjærlighet så overveldende at de bare formår å bære den i smertefylt anger. Men hvor meget de enn lider ved denne anger, så er de dog lykkelige, de er fri fra farer og tvil, de styrer like fram mot det evige lys.

I skjærsilden har jeg lært takknemlighet mot det dyrebare Kristi Blod. Der er alt overstrømmet og velsignet med det. Der ser jeg alle dets velgjerninger.

Og jeg tror at også vi kan bare trøste de arme sjeler ved hjelp av det. Her blir det dyrebare Blod æret og nyttiggjort skjønnere enn noen kan tenke seg.

Ja, det aner jeg, at i skjærsilden er det såmeget trøst for Frelseren. Der ser jeg hvordan Jesus får tilbake fra disse sjeler det som de har latt gå til spille og tapt. Disse mange huller må bli utfylt igjen.

Det er som et mosaikkbillede, synes jeg: Gud er dette vidunderlige mosaikkbillede — med guddommelig kunst satt sammen av mange sjeler. Alle de nådegaver vi har fått er innarbeidet i dette guddommelige kunstverk. Og når vi ødelegger og mister så mange små mosaikkstener, når vi ikke tar vare på mosaikkbilledet i vår sjel da blir det slike huller. I skjærsilden må dette

billede bli gjort istand, alt må på plass igjen så ingen ting skal mangle i Guds herlighet.

Gud selv — den vidunderlige Gud — ville jo bli ødelagt om ikke alt ble erstattet igjen. I de sjeler som går inn i himmelen må intet mangle, ellers ville det jo mangle noe i Gud, og da var saligheten i Gud ikke mere fullkommen. Vi er nettopp kalt til å bli Guds herlighet. Det er et vidunderlig mysterium som jeg ikke kan skildre, bare betrakte: hvordan vi alle hører med til Gud, er liksom Hans lemmer.

Heri ligger også grunnen til at det må være en skjærsild — jeg kunne gjerne kalle den «reparasjonsverksted».

Ja, av kjærlighet og godhet lar Gud sjelene gjennomgå skjærsilden. Dersom sjelene ikke trengte å være guddommelig rene for å komme inn i himmelen, da ville de aldri nyte den samme salighet som de oppnår — etter slik en rensning. De har da langt større forståelse av Gud og nyter uendelig meget mer. Den lengste skjærsild er for intet å regne mot den glede som venter dem.

Derfor er ingen sjel helt uten trøst, selv om den er nokså dypt i rensingsilden: vissheten om at den bare lider for evig å bli lykksalig er dens trøst, den barmhjertige kjærlighets sol for sjelen.

Men — ikke alle sjeler får den samme skjærsild. Mange tror at de som har syndet mest blir holdt den lengste tid borte fra Guds nærhet. Ja, det kan vel hende, men kanskje ikke alltid.

I skjærsilden har jeg lært ikke mere å dømme om slikt. Gud har uendelig mange barmhjertige unnskyldninger; det er vidunderlig å erfare dette i skjærsilden. Å, så ofte er det i evigheten langt anderledes enn vi tenker oss det. Vi er ikke istand eller verdig til å gjøre oss opp noen tanke om det, ikke verdig til å dømme om det.

Hvor ganske annerledes faller ikke den guddommelige dom ofte ut enn vår! — Ja, så ganske annerledes.

Ofte tenker man: denne sjel er sikkert forta — eller i det minste ennå dypt i skjærsilden — og så er den forlengst i himmelen.

Og ofte, ja meget ofte, tenker man: denne sjel er sikkert i himmelen alt, den var da så hellig, — og så er den dypt i skjærsilden.

Gud alene kjenner våre hjerter — Gud alene har rett til å dømme — Gud er i sin dom vidunderlig øm og mild, vi derimot hårde og kortsynte. Den gode Gud gjør ingen urett — der går det ingen ille som har en god vilje. — Ja, Gud er mild og kjærlig og rettferdig — som dommer.

HVILKE SJELER LIDER MEST I SKJÆRSILDEN?

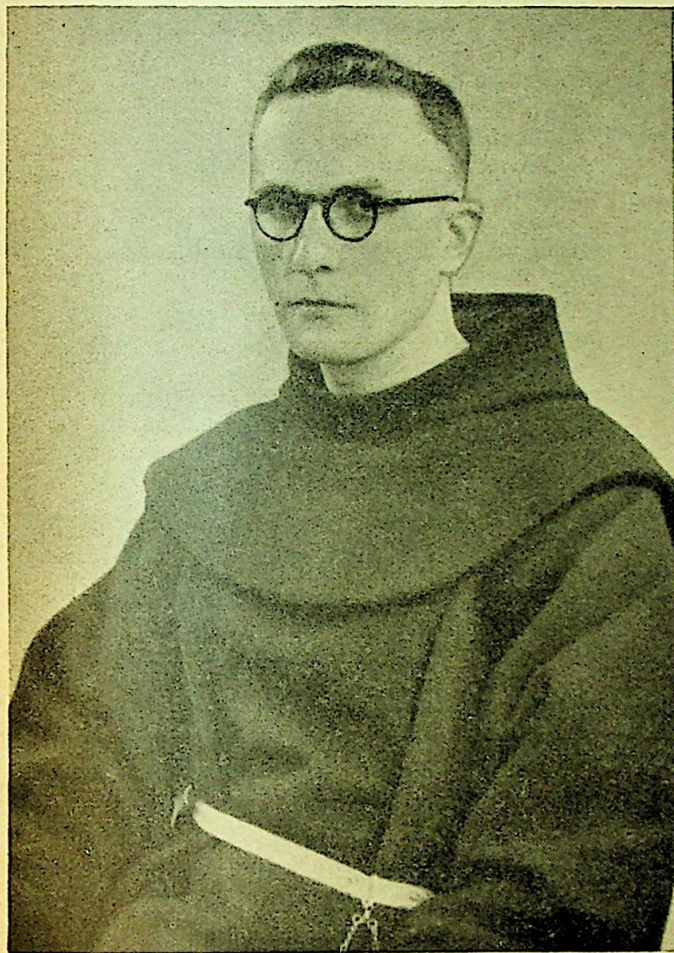
HVILKE LIDER MINST?

Sjelene i skjærsilden er liksom omgitt av et dekke, et hårdt skall. Dette dekke har sjelene selv omgitt seg med i sitt liv på jorden: sitt eget jeg — den altfor store omsorg for seg selv, som om verden, omsorgen for seg selv, for å oppnå ære osv. var hovedsaken. Derav blir dette dekke til som Guds lys nesten ikke kan trenge igjennom.

Det er de sjeler som ikke alvorlig spør seg selv om Gud er tilfreds med deres liv, — som uten angst mener at alt er i orden.

(Forts.)

Nordmann¹¹ prestevigslet 15. mars.

Søndag Lætare blir i år en særlig gledens dag for norske katolikker, idet en landsmann da mottar den hellige presteviksel i klosterkirken i Weert, Nederland. Det er 45 unge fransiskanere som den dag får sitt livs største ønske oppfylt, og blant dem er pater Canutus Hanssen, sønn av optikus Oscar J. Hanssen i Haugesund. Mange tanker vil den dag gå både til den unge prest og til hans foreldre som da opplever et katolsk hjemms høyeste ære: å få telle en Guds tjener blant sine barn.

Dessverre vil hverken de eller andre av slekten og vennene kunne bivåne den hellige handling. Forholdene i verden legger uoverstigelige hindringer i veien, liksom de også medfører vansker for at den unge fransiskanerpater kommer hjem i nær framtid. Men så meget desto større vil gleden da bli når han kommer — først og fremst hos foreldrene, som ikke har sett ham på 7 år — dernest hos hans confratres, som vil få en god medhjelper i sitt anstrengende og oppofrende virke. Men ikke minst gleder de norske katolikker seg over at St. Fransiskus har fått en disippel blant dem. Må pater Canutus bli en verdig sønn av sin store hellige far og formidle hans innsats i Kirkens liv til sjelens gagn i tid og evighet.

På alle våre trosfellers vegne sender «St. Olav» de dybeste og varmeste hilsner og ønsker til Weert på søndag Lætare med bønn om Guds rikeste velsignelse over vår unge landsmanns liv og virke. Ad multos annos!

Et godt tiltak.

Sogneprest J. van der Burg har hatt den gode idé å la trykke den daglige oppofringsbønn for Bønnens Apostolat på stiv, hvit kartong til opphengning i hjemmet og ellers. Derved løses på praktisk måte spørsmålet: «*Hvordan skal jeg lettest huske oppofringsbønner for Apostolatet?*» Ikke bare hos medlemmene av B. A., men i hvert eneste katolsk hjem bør den praktiske kartong finnes, helst ved hver eneste seng og ved hvert eneste arbeidsbord.

Prisen er overkommelig: bare 10 ore pr. eksemplar. La derfor disse kartonger få den avsetning de fortjener. De kan bestilles direkte fra sokneprest J. v. der Burg, Stavanger. De respektive sokneprester som har fått kartongen tilsendt, vil sikkert hjelpe sine folk med å få bestilt den under ett.

Utsett nå ikke bestillingen!

Pastor Högh.

Fra menighetsbladene.

Fra Kristiansand.

«St. Ansgars Sognebrev» nr. 4 konsentrerer seg om biskopens hyrdebrev og bringer denne gang ingen nyheter fra menighetslivet. Soknepresten takker for den finansielle støtte som er ydet til soknebrevenes utsendelse. Det skal avholdes gudstjeneste på Stella Maris i Maridal 8. mars.

Fra Fredrikstad.

«Bindestrekens» nr. 7—8 er utsendt som et jubileumsnummer i anledning menighetens 260. årsdag. Av samme grunn er det forsynt med en omslagstegning og en helsides illustrasjon av tegneren Holger Bergesen. Det var nemlig 22. februar 260 år siden at biskop Ferdinand baron von Fürstenberg som fyrstbiskop av Paderborn og biskop av Münster opprettet en stiftelse på «5000 riksdaler med 250 riksdaler i rente» for «to misjonærer i Fredrikstad i Norge». Han var nemlig apostolisk vikar for de av de nordiske misjoner som ikke hørte inn under biskop Stenos — Niels Steensens — jurisdiksjon. Fyrstbiskopen døde imidlertid allerede året etter så det skulle gå 190 år før tanken ble virkeliggjort. At Fredrikstad kunne tildra seg biskopens oppmerksomhet skyldes sikkert kongens interesse for den livlige by, som 25. april 1682 således fikk religionsfrihet for alle bekjennelser med unntagelse av joder, Socianere og Photinianere.

Om julen meddeler «Bindestrekens» at alle gudstjenester var særdeles velbesøkt. På grunn av rasjoneringen av elektrisk strøm måtte omkring nyttårshelgen gudstjenestene avholdes i Foreningslokalet hvortil Maria-altret var flyttet og som etter sin oppusning egner seg utmerket for formålet. Det nye alter i kirken er under arbeid hos snekker og treskjærer. Det er tegnet av fabrikkfører Leo Müller som også fører tilsynet med utførelsen. Julefestene hadde samlet stor deltagelse.

St. Eysteinsdagen 26. januar hadde St. Olavsforeningen generalforsamling hvor hele det gamle styre ble gjenvalgt med hr. Øivinn Christiansen som formann. Det er ydet et stort og målbevisst arbeid og også det økonomiske resultat har vært over forventning godt. Som foreningens representant i Landsstyret ble hr. Leo Müller gjenvalgt. Det er oppsatt et rikholdig program for virket framover.

En trofast og oppofrende trosfelle, konsul Einar Ber-

rum, feiret 19. januar sin 60 års dag under stor deltagelse også fra menigheten. Soknepresten gratulerte på dennes og egne vegner og St. Olavsforeningen sendte sin mangeårige og nidkjære formann skjønne blomster.

Menighetsbiblioteket er i god vekst med rike bokgaver fra fruene Backer, Berrum, Bugge og Laurentie Olsen.

Menighetens årlige retrett avholdes ved pater Novatus Hutjens i pasjonsuken, 24.—27. mars.

Mére Humbéline minnes i en vakker nekrolog for hennes mangeårige trofaste virke som priorinne i St. Josefs-hospitalet i Fredrikstad.

Også «Bindestrecken» innskjerper fordypelse i biskopens hyrdebrev.

Hechjemme —

Oslo. St. Halvardslaget. Dessverre var vår familieaften søndag 15. ds. ikke så godt besøkt som aftenens program hadde berettiget den til. Vi hadde nemlig den glede å ha hr. Eric Gustavson som foredragsholder, og det var synd at ikke mange flere fikk høre ham fortelle om middelalderens Oslo. En hel del lysbilder gjorde det enda klarere for oss, hvordan vår by har sett ut dengang. Etter foredraget hygget vi oss et par timers tid, og jeg tror ikke at de som hadde funnet veien til St. Halvard den aften, angret på besøket.

Sek.

Oslo. Mariakongregasjonen hadde selskkelig møte i Forningslokalet søndag den 15. febr. 30 medlemmer var til stede. Gjertrud Falkanger fortalte om Mariakongregasjonens medalje, et helt ypperlig foredrag, nydelig utarbeidet og framført med varme og inderlighet. Det er sjelden at noen utenfor prestenes krets kan by oss noe så ekte katolsk, og vi satt der med en dyp og takknemlig glede over den åndelige berikelse som dette foredrag var for oss alle. — Etterpå sang Astri Maria Borg Müller en rekke nummer av sitt rike repetoar, og høstet et like så hjertelig som velfortjent bifall. — I det hele tatt var det en aften av de sjeldne, en av dem som vil minnes langt ut over semestret. — Neste selskkelige møte blir søndag den 22. mars.

Sekretæren.

Et lite kursus i kicke latin.

XVIII.

IMPERATIV (befalende måte).

- A. 1. På latin har den befalende måte en særskilt form i flertall, f. eks. *audi* betyr *hør* når man befaler en person å høre, men når man befaler flere personer, heter det *audite*.
2. Her er eksempler fra alle 4 konjugasjoner, også imperativ av *esse*, å være:
	Entall	Flertall
A.	AMA (elsk!)	AMATE
E.	VIDE (se!)	VIDETE
I.	AUDI (hør!)	AUDITE
kons.	REGE (hersk!)	REGITE
esse	ESTO (vær!)	ESTOTE
3. Likedan *spera!* *ådjuva!* *vocáte!* *narráte!* *timéte!* *doce!* *scite!* *dicite!* *dilige!* *mitte* osv. Oversett disse og finn eksempler fra andre verber.
4. *Dicere*, å si, *dúcere*, å føre, lede, legge ut, *fácere*, å gjøre — har imperativ entall: DIC DUC, FAC, men flertallet: *dicite*, *dúcite*, *fácite* er regelmessig.

- B. *ala* vinge.
átrium hall, forgårde.
cánticum sang.
domus hus (uregelm. gen. *domus*, dat. *dómu*).
exaudíre å bønnhøre.
huc hit.
illumináre å opplyse.
judicáre å dømme.
lingua tunge, språk.
malum onde, skade, ulykke.
mandátum, bud, befaling.
prohibére å holde bort, forby, bevare.
propítius, nådig, gunstig, vennlig.
protégere å beskytte.
psállere å spille (på strenger).
pupilla øyesten.
Rabbi mester (hebraisk).
salvus, *a*, *um* hel, sunn, frisk usåret.
serváre å holde, beholde, gi akt på.
sóbríus, *a*, *um* edruelig, besindig, fornuftig.
ténebrae mørke (flertall).
umbra skygge.

C. OPPGAVE.

- Rabbi, ubi hábitas? Veníte et vidéte. (Joh. I.)
- Vade, voca virum tuum et veni huc (Joh. IV).
- Si diligitis me, mandáta mea serváte (Joh. XIV).
- Illúmina óculos meos (Ps. 12).
- Christe, audi nos, Christe, exaudi nos.
- Custódi nos Dómine ut pupillam óculi (Ps. 16).
- Sub umbra alárum tuárum prótege nos (Ps. 16).
- Deus meus illúmina ténebras meas (Ps. 17).
- Veníte filii, audíte me (Ps. 33).
- Próhibe linguam tuam a malo (Ps. 33).
- Spera in Dómino (Ps. 36).
- Psállite Deo nostro (Ps. 46).
- Cantáte Dómino cánticum novum (Ps. 95).
- Júdica me Deus (Ps. 42).
- Líbera nos a malo.
- Bénedic ánima mea Dómino.
- Benedícite ángeli Dómino, benedícite coeli Dómino.
- Lauda Jerúsalem Dóminum, lauda Deum tuum Sion (Ps. 147).
- Lauda anima mea Dóminum (Ps. 145).
- Dómine salvum me fac! (Matt. XIV).
- Duc in altum (Lukas V).
- Laudáte Dóminum de coelis, laudáte eum in excélsis (Ps. 148).
- Ecce nunc benedícite Dóminum omnes (alle) servi Dómini, qui státis in domo, in átriis domus Dei nostri (Ps. 133).
- Sóbrii estóte et vigiláte (I Pet. 5).
- Propítius esto!

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.